

Rösta för ditt hem.

Centerns kommun- och landskapsprogram

Centern.fi

Rösta för ditt hem.
Centerns kommun- och landskapsprogram 2008

Keskusta.fi

Rösta för ditt hem.

Hemmet är världens bästa plats där var och en, trots världens vimmel, har rätt att leva lyckligt och tryggt. Hemmet är det man utgår ifrån. Man börjar med att ta ansvar för sina närmaste. Det är i hemmets gemenskap som man lär sig samvaro med andra. Samma medmänskliga samvaro återfinns i det samhällseliga livet utanför hemmet. Samvaro är det också fråga om när man sköter gemensamma saker och frågor. Likaså ansvarstagande politik.

Därför har beslutsfattarna de finländska hemmen att tacka för all sin makt. Därför ska beslutsfattarna se till att hemmen mår bra. Och därför ska vi alla se till att de finländska hemmen får sin röst hörd.

I kommunalvalet fattas beslut som rör hemmen. Därför är kommunalvalet ett hemmaval. Centern anser att varje hem i varje hörn av landet ska erbjudas reella alternativ inom boende, barnomsorg, skolgång, hälso- och sjukvård, fritidsintressen och allt annat som vi människor behöver. Kommunen börjar vid hemmets dörr.

En röst på centern är en röst på hemmet. För centern ser till att allt är bra därhemma. Rösta för ditt hem.

Innehåll

1. Centerns kommunpolitiska värden	5
2. Större påverkningsmöjligheter åt kommuninvånarna.....	5
3. Närservice för alla kommuninvånare	6
3.1. Bra service främjar hälsan	7
3.2. Skolan ska ge en bra grund för livet	8
3.3. Motionstjänster som samarbete mellan kommuner och organisationer	9
3.4. Kultur är välfärd för alla kommuninvånare	10
3.5. Trygghet är en del av välfärden	10
4. Jämlikhet, jämställdhet och kulturell mångfald i kommunerna.....	11
5. Kommunen – en trygg och välmående arbetsgemenskap	12
6. Kommunerna och kommuninvånarna med i klimattalkot	13
7. Boendelösningar utifrån kommuninvånarnas behov	14
8. Säkra och smidiga trafiktjänster för kommuninvånarna	15
9. Fler kundnära e-tjänster	16
10. Livskraft i kommunerna genom aktiv näringspolitik och regional utveckling ..	17
11. Kommunal självstyrelse är grunden för invånarnas välmående.....	18
11.1. Kommunekonomi i balans tryggar servicen	18
11.2. Kommun- och servicestrukturen tryggar närservicen	18

Rösta för ditt hem.

Centerns kommun- och landskapsprogram

1. Centerns kommunpolitiska värden

Centern är en samhällsförnyande folkrörelse som siktar mot framtiden. Centern vill bygga upp ett rättvist och jämlikt samhälle för alla finländare. Bildning, gemensamt ansvar och entreprenörskap är utgångspunkterna i centerns politik. Målet för centern är ett balanserat, socialt rättvist och ekologiskt hållbart Finland.

Det viktigaste målet i centerns kommunpolitik är att garantera alla en högklassig basservice och lika tillgång till denna oberoende av hemkommun. Centern vill skapa lika förutsättningar för alla kommuninvånare att bygga upp en bra och trygg framtid för sig själva och sina närmaste. Centern vill också värna om dem som inte själva kan bevaka sina rättigheter.

Enligt centerns tankesätt ska alla kommuninvånare ha reella möjligheter att välja mellan i sin vardag, i fråga om såväl boende, utbildning och barnomsorg som andra tjänster, i tvåspråkiga kommuner också på sitt eget språk. Människor ska ha rätt att nå framgång genom arbete och entreprenörskap. De ska också ha rätt till tillräckligt med vila, fritid, självutveckling och samvaro med sina närmaste. Centern vill lyfta fram pluralism och tolerans som erkänner individens människovärde.

Centern respekterar människans rätt att själv besluta om sådant som gäller hemkommunen. Kommunal självstyrelse är en av grundpelarna i den finländska demokratin.

Hemmet är för oss alla den bästa platsen i världen. I kommunerna fattas beslut som berör hemmen. För centern är kommunalvalet ett hemmaval.

2. Större påverkningsmöjligheter åt kommuninvånarna

Kommuninvånarna måste bättre än tidigare få sin röst hörd i beslutsfattandet.

Keskusta.fi

Därför anser centern det viktigt att

- kommuninvånarnas påverkningsmöjligheter förbättras redan i ärendeberedningen till exempel genom kommunenkäter, utfrågningar samt öppna diskussionsforum och elektroniskt deltagande.
- tillgången och kvaliteten på de kommunala tjänsterna säkerställs med hjälp av användardemokrati, till exempel användarpaneler som består av kommuninvånare i olika åldrar.
- antalet nämnder kan ökas i synnerhet i sammanslagna kommuner. På så sätt breddas beslutsfattargruppen och den politiska kompetens som erhålls via förtroendeuppdrag kan stärkas.
- de förtroendevaldas arbete stöds till exempel genom barnpassning under sammanträden samt genom att man betalar reseersättning till dem som reser från arbets- och studieorter.
- de regelbundna träffarna för beslutsfattare och kommuninvånare ökas till exempel

genom besök till skolor, vårdhem och ungdomslokaler.

- kommunerna satsar på en öppen och interaktiv kommunikation, där fokus ligger på kundorientering och tydliga budskap. I stället för byråkratisk jargong ska man tala kommuninvånarnas eget språk. Kommunernas webbsidor ska läggas upp utifrån kommuninvånarnas behov, inte enligt förvaltningens krav.
- partiernas lokala föreningar och medborgarorganisationerna uppmuntras till samarbete i syfte att aktivera kommuninvånarna och stärka samhällsgemenskapen.
- varje kommun efter valet beslutar på vilket sätt medborgarnas påverkningsmöjligheter ska ökas. Dessutom ska demokratin i beslutsfattandet och kommuninvånarnas påverkningsmöjligheter börja utvärderas regelbundet.
- kommunerna enligt gällande lagstiftning har möjlighet att tillämpa borgmästarmodellen om de så önskar.
- direkta val av landskapsfullmäktige ska möjliggöras.

Keskusta.fi

*Särskilda åtgärder
behövs för att enga-
gera flera ungdomar.
Därför ska man*

- modigt främja inrättandet av och verksamheten i ungdomsfullmäktige och ungdomars påverkningsgrupper. Ungdomsfullmäktigeledamöterna ska ha närvaro- och yttranderätt på nämndernas sammanträden.
- öka ungdomarnas andel i kommunala förtroendeuppdrag och uppmuntra ungdomar

till att ställa upp som kandidater.

- utveckla elevkårsverksamheten i alla skolor inom den grundläggande utbildningen och på andra stadiet.
- se till att skolornas undervisning stödjer ungdomarnas intresse för samhällelig delaktighet och aktivt medborgarskap. I denna uppgift har partierna och medborgarorganisationerna en viktig roll genom samarbetet med skolorna.
- sänka rösträttsåldern till 16 år i kommunalval.

I kommunpolitiken behövs en attitydförändring så att andelen kvinnor i ledande förtroendeuppdrag kan ökas.

Kommuninvånarnas påverkningsmöjligheter och nyttiggörandet av deras kompetens kan stärkas till exempel genom att man inrättar fullmäktige, nämnder och direktioner för kommun- och stadsdelar.

Medborgarorganisationerna är en viktig resurs och deras kontakt med beslutsfattandet ska stärkas. Även fritidsboendes påverkningsmöjligheter ska främjas till exempel genom särskilda kommittéer.

3. Närservice för alla kommuninvånare

Det viktigaste målet i centerns kommunpolitik är att garantera alla en högklassig basservice och lika tillgång till denna oberoende av hemkommun.

För centern är det viktigt att basservicen produceras nära kommuninvånarna.

Samarbete är ett nyckelord inom serviceproduktionen. Ansvaret för anordnandet av servicen ligger hos kommunerna, men i produktionen av den kan man också anlita företag, föreningar, andra sammanslutningar och grannkommuner. Till exempel inom den växande äldreomsorgen

behövs serviceentreprenörskap, fördomsfritt samarbete och nya sätt att producera tjänster. Staten ska stödja anordnandet av service med hjälp av en stabil och förutsägbar kommunpolitik.

Centern har som mål att få åtminstone ett medborgarkontor till varje kommun. På så sätt kan man trygga den lokala statliga servicen och att det finns en plats där alla kan uträtta sina kommunala ärenden. Samtidigt ska telefonservicen och e-tjänsterna utvecklas.

3.1. Bra service främjar hälsan

Allt bättre hälsa och välbefinnande för finländarna är ett av de grundläggande målen inom centerns kommunpolitik. Hälsöfrämjandet inom livets alla sektorer förtjänar att lyftas fram. Tyngdpunkten ska ligga på förebyggande verksamhet och på att utjämna hälsoskillnaderna mellan befolkningsgrupper.

Grunden för hälsa och välbefinnande läggs i barndomen och ungdomen. Man ska ingripa tidigt i problem och styra mot hälsöfrämjande val redan vid rådgivningsbyråer, daghem och skolor. Lösningar till barns och ungdomars psykiska ohälsa ska sökas genom multiprofessionellt samarbete. Särskilda insatser krävs inom den psykiska hälsovården för barn och unga.

Alla finländare ska ha lika tillgång till hälsofrämjande närservice. Servicen ska stödja människors eget ansvarstagande och deras livskontroll. Den ska aktivera, vara förebyggande och öka den mentala tryggheten.

Utgångspunkten för serviceproduktionen är en smidig vårdkedja, från primärvård till specialsjukvård. För att trygga servicen ska man se till att personalresurserna inom vården är tillräckliga och att personalen mår bra i arbetet.

Insatser krävs särskilt inom primärvården för att främja kommuninvånarnas hälsa, öka effekten av hälsovårdstjänsterna och dämpa ökningen i kostnaderna. Den kommande ökningen av antalet läkare ska riktas till hälsovårdscentralerna.

Servicen inom äldreomsorgen ska utvecklas till att aktivera de äldre och stödja deras själv-

ständighet och egen aktivitet. Under de närmaste åren behövs en betydande extra satsning på personalen inom öppenvård och hemvård samt på utvecklingen av arbetsmetoderna. Genom att utveckla tillgänglighet och välfungerande tjänster inom öppenvården kan man erbjuda de äldre en möjlighet att bo hemma längre.

Man ska skapa reella möjligheter för familjerna att välja den lämpligaste vårdformen för barnen och att förena familje- och arbetslivet på ett flexibelt sätt. Barnfamiljers inkomstöverföringar och servicen för familjer ska främja detta mål.

Kommunerna ska trygga en högklassig dagvård. Dagvårdslösningarna ska vara flexibla och till exempel stödja ensamföräldrarnas arbetsmöjligheter och studerandefamiljernas vardag. Förutsättningarna för en bra dagvård är att personalresurserna är tillräckliga och att vikariearrangemangen fungerar bra. Möjligheten till deltidsvård samt de öppna daghemmen och klubbverksamheten ska utvecklas.

Vård i hemmet och privat vård är ett reellt alternativ för föräldrarna bara om de har tillräckliga ekonomiska förutsättningar. Staten och många kommuner har höjt förmånerna i anslutning till hemvårdsstödet och stödet för privat vård. Kommunerna ska uppmuntras till detta även under kommande år. Dessutom ska familjedagvården vara ett reellt alternativ för familjerna.

Systemet med personlig hjälp för funktionshindrade ska utvecklas så att antalet personer som får hjälp ökar och tjänsterna förbättras. Genom personlig och individuell hjälp stärker man de funktionshindrades självständighet och likställdhet.

Keskusta.fi

Centern anser det viktigt att

- kommuninvånarna sporras till att ändra sina levnadsvanor så att de främjar hälsan.
- förebyggande tjänster utvecklas för barnfamiljer som behöver stöd.

- barnfamiljer har möjlighet att få hemtjänst vid behov.
- man skapar ett koncept med äldre-service som inkluderar rådgivningsbyrå-tjänster, förebyggande hembesök samt en utvidgad bedömning av servicebehovet.
- närståendevårdarnas ställning förbättras så att alla kommuner får lika praxis och ersättningsnivåer. Närståendepenningen ska skötas av FPA.
- patienter som har anlitat anstaltstjänster får stöd för sin självständighet och funktionsförmåga genom att man skapar utskrivningsvårdartjänster som stödjer övergången från specialistsjukvård till öppenvård eller hemvård.
- användningen av servicesedlar utvecklas vidare. Även motions- och kultursedlar är en viktig del av det hälsofrämjande arbetet.
- ny teknologi utnyttjas i utvecklingen av klientorienterade social- och hälsovårdstjänster, till exempel inom webbrådgivningen.
- tillgången och kvaliteten på mentalvårdstjänster förbättras genom förebyggande tjänster och främjande av jämlika vårdmöjligheter i hela landet.
- det lokala servicenätet inom mentalvården och missbrukarvården utvecklas. Särskilt ungdomar erbjuds platser med låg tröskel.
- hälsosynpunkter beaktas i offentligt byggande. Snabba åtgärder behövs i synnerhet för att åtgärda fukt- och mögelproblem i offentliga byggnader.
- målet för samhällsplaneringen är en tillgänglig, säker, trivsamt och hälsofrämjande miljö.

3.2. Skolan ska ge en bra grund för livet

Centern vill trygga högklassiga och lika skoltjänster för alla, oberoende av ekonomisk ställning och boningsort.

Keskusta.fi

Därför anser centern det viktigt att

- man garanterar förskoleundervisning och grundläggande undervisning på ett rimligt avstånd från hemmet. Skolvägen ska vara trygg och inte för lång, och färdtiden får inte överskrida de i lagen fastställda maximitiderna.
- den grundläggande undervisningen bättre än i dagens läge stärker utvecklingen av barnens och ungdomarnas personligheter och att den, vid sidan av kunskapsinläringen, stödjer deras egna förmågor och talanger.
- man ökar skolelevnas frivilliga morgon- och eftermiddagsverksamhet i samarbete med medborgarorganisationerna.
- man utvecklar nätverksgymnasiet och webb-undervisningen, som i glesbygder tryggar gymnasieundervisningen och indirekt även undervisningen i den grundläggande utbildningens högre klasser.
- man tryggar funktionshindrade barns och ungdomars samt andra specialgruppers lika möjligheter till studier.
- eleverna har tillräckligt tidsenliga böcker och studiematerial.
- man ser till att skolmaten är hälsosam och mångsidig.

Klassernas storlek i grundskolan ska vara sådan att den stödjer lärandet och välbefinnandet i skolorna. By- och kvarterssskolor är viktiga för centern.

Man ska satsa på specialundervisningen. Möjligheten att få tillräckligt med kompetent studiehandledning och elevvård ska garanteras i alla skeden av skolgången.

Kommunerna ska bevara kontakten med de unga även efter grundskolan. Man ska ta hand om alla ungdomar som riskerar utslagning. Vid behov ska de få individuella lärande- och sysselsättningsplaner som görs upp i samarbete med dem själva. Målet är att alla ungdomar åtminstone ska avlägga examen på andra stadiet. Stödet för sysselsättning av under 25-åringar och deras lärande kunde överföras från Arbetskraftsförvaltningen till kommunernas ungdoms- och bildningsväsende; denna möjlighet bör utredas.

Påbyggnadsundervisning, verkstäder och läroavtalsutbildning är olika sätt att stödja ungdomarnas sysselsättning och livskontroll. För att öka deras arbetserfarenhet behövs ett ännu tätare samarbete mellan läroinrättningar, företag och andra arbetsgivare.

Studenthälsovården fungerar inte lika bra i alla kommuner. Studerande på andra stadiet och yrkeshögskolestuderande råkar i en ojämlig ställning beroende på var de bor. Detta problem måste få en lösning.

Föräldrarna är barnens och ungdomarnas främsta fostrare. Närsamhällena och skolorna stöder familjerna i denna uppgift. Ett tätare samarbete mellan hem och skola är viktigt med tanke på att förebygga och lösa problem.

Mobbning i skolorna får inte godkännas i någon form och ska alltid åtgärdas omedelbart. Man ska också se till att undervisnings- och fostringspersonalen mår bra och orkar i sitt arbete.

Skolorna ska satsa på fostran till internationalism och mångsidig språkundervisning. Även specialgruppers behov ska beaktas bättre än tidigare. Till exempel integrationsåtgärderna och språkundervisningen för invandrare ska ökas. Det är också viktigt att utveckla företagsamhetsfostran för ungdomar samt deras mediekompetens.

Den yrkesinriktade utbildningens och gymna-

sieutbildningens tillgänglighet ska tryggas i hela landet. Dessutom ska man se till kommunernas påverkningsmöjligheter när nätverket av yrkesskolor och yrkeshögskolor förnyas.

De kommunala ungdoms- och fritidstjänsterna stöder ungdomarnas uppväxt till välmående vuxna. Ungdomslokalerna ska allt mer utvecklas till ställen där man sysslar tillsammans och delar sina intressen. Möjligheter att syssla med kultur och idrott ska anordnas i alla kommuner. I detta arbete behövs lösningar som överskrider kommungränserna och dessutom samarbete med medborgarorganisationerna.

3.3. Motionstjänster som samarbete mellan kommuner och organisationer

God hälsa uppnås som ett resultat av omständigheterna i människornas vardag, det sociala stödet, levnadsvanorna och de egna valen. Vår vardagliga omgivning – hemmet, bostadsområdet, trafiken, skolan, arbetsplatsen och fritidsställena – inverkar på hälsan och formar våra levnadsvanor. Alla dessa kan kommunerna påverka.

Kommunerna är den största aktören inom idrottspolitik och ansvarar för närservicen i anslutning därtill. En bra kommun stödjer medborgarorganisationerna och är en partner för idrottsföreningarna, vilkas verksamhetsutveckling och skolsamarbete är synnerligen viktiga. Fortsatt direkt utvecklingsstöd för föreningsverksamheten måste tryggas även efter den treåriga provperioden.

Kommunerna ska fästa uppmärksamhet vid lika tillgång till motionstjänster, rimliga avgifter och förenings-samarbete. Jämlikhet inom motion och idrott innebär också att man ser till tillgängligheten. I planeringen av markanvändning bör man beakta att alla kommuninvånare, oavsett ålder eller eventuella rörelsehinder, ska ha möjlighet att syssla med motion och idrott.

3.4. Kultur är välfärd för alla kommuninvånare

Alla kommuninvånare ska ha tillgång till kulturservice. Genom kultur stärks såväl medborgaraktivitet, samhällsgemenskap som tolerans. Kulturservice främjar också hälsa, välfärd och jämlikhet.

Kultur är mycket mer än bara etablerade, samhällsdrivna inrättningar och ska betraktas i ett bredare perspektiv. Det viktigaste är tillgången till kultur, inte frågan om vem som producerar den. Kultur skapar upplevelser för människor i alla åldrar, även då man själv är med och producerar den. Kulturutbudet är en attraktionsfaktor i kommunen.

Kulturverksamheten an knyter nära till de övriga funktionerna inom kommunen. Kulturproducenterna samarbetar med skolorna, ungdomsväsendet, biblioteken, social- och hälsovårdssektorn samt andra aktörer i synnerhet på organisationsfältet.

Keskusta.fi

Centern anser det viktigt att man i kommunerna för att utveckla kulturservicen

- kan grunda mångsidiga verkstäder för konst och färdigheter av olika slag i anslutning till skolornas eftermiddagsverksamhet eller annan verksamhet. Dessa ger barnen möjlighet att under professionell ledning pröva på olika kulturella uttrycksformer.
- värnar om avgiftsfria och högklassiga bibliotekstjänster. Biblioteken ska utvecklas till multiservicecenter bland annat för olika evenemang, utställningar och studier.
- utnyttjar och stödjer medborgarorganisationerna, frivilligverksamheten och det lokala samarbetet inom produktionen av kulturservice.

- satsar på ett engagerande och aktiverande kulturutbud. Exempel på ett sådant utbud är olika former av konstverksamhet för utvecklingshämjade och personer med psykiska problem eller konst- och hantverksbetonade verkstäder för arbetslösa.
- aktivt letar fram nya metoder för produktion och finansiering av kultur i samarbete med organisationer, företag och andra kommuner. Inom kommunen kan finansieringen överskrida förvaltningsområdenas gränser då det gäller till exempel hälsofrämjande, utslagningsförebyggande eller antirasistiskt arbete.
- kan utbilda frivilliga "kulturlotsar" som introducerar områdets kulturutbud för kommuninvånare, fritidsboende och andra intresserade.

3.5. Trygghet är en del av välfärden

Kommunen ska vara en trygg livsmiljö för alla invånare. Trygghet skapas genom samarbete, omsorg och omtanke. I arbetet för tryggheten deltar alla, såväl kommuninvånarna, närmiljön, kommunerna, staten, församlingarna, organisationerna som företagen.

Tidigt ingripande i problem är en nyckelfråga inom tryggheten. Var och en kan påverka sin egen och närmiljöns trygghet.

I trygghet ingår också att alla har lika och tillräcklig tillgång till service. Särskilt framhävs detta för funktionshindrade, andra specialgrupper och äldre kommuninvånare. Även när demokrati skapar trygghet. Människorna ska ha en reell möjlighet att påverka det beslutsfattande som gäller deras eget liv. Tryggt boende skapas i planeringen av markanvändning, byggande och trafik.

*Centern anser
det viktigt att*

Keskusta.fi

- varje kommun gör upp en lokal eller regional säkerhetsplan.
- det tväradministrativa samarbetet ökas i säkerhetsfrågor.
- säker rörlighet garanteras. Därför behöver kommunerna trafiksäkerhetsplaner. Cykel- och gångvägar, övergångsställen och en smidig trafik är säkerhetsaspekter som kommunerna kan påverka. Varje kommuninvånare bär ansvar för sina attityder och sitt beteende i anslutning till trafiksäkerheten.
- tillgången till hjälp garanteras vid olycks- och krissituationer. Tillgången till polis, räddningsverk och ambulans måste garanteras i hela landet.
- rörelsehindrade personers möjlighet till ett normalt liv och tillgängligheten i övrigt beaktas.
- kommunerna satsar på information i anslutning till säkerheten.
- offren för relationsvåld och också gärningsmännen ges stöd genom att man erbjuder dem stöd- och vårdtjänster med låg tröskel. Särskilt personalen inom social- och hälsovårdsväsendet ska utbildas i att bättre kunna identifiera relationsvåld.

4. Jämlikhet, jämställdhet och kulturell mångfald i kommunerna

Varje kommuninvånare ska få bra service oberoende av boningsort och ekonomisk ställning. En bra kommunpolitik främjar jämlikhet och jämställdhet.

Jämlikhetssynvinkeln ska utgöra en integrerad del av beslutsfattandet och verksamheten i kommunerna. Särskilt ska man värna om dem som har en svagare ställning och inte kan bevaka sina rättigheter.

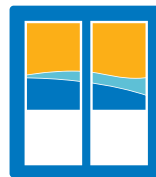
Kommunpolitiken ska främja jämställdheten mellan könen. Kommunerna ska vara en föregångare i att realisera lika lön och främja jämställdhet i arbetslivet. Det kommunala beslutsfattandet ska beakta utvärderingen av könseffekter.

Åtgärder för att förebygga utslagning av unga män och för att bättre beakta bägge föräldrarnas rättigheter i vårdnadsfrågor är också aspekter som främjar jämställdhet.

Kommunerna ska gå i spetsen för att bygga upp ett mångkulturellt och tolerant Finland. De ska iakttä lagen om likabehandling och se till att de grundläggande fri- och rättigheterna realiserar också för nyfinländare.

Integration och kulturell mångfald ska beaktas på alla nivåer inom den kommunala förvaltningen. Kommunerna ska förbinda sig vid noll tolerans mot rasism samt erbjuda stöd för människor som upplevt rasism och diskriminering.

Kulturell mångfald och förståelse för olikhet är resurser för kommunen. Med dem följer också utmaningar som man bör förbereda sig för.

*Centern anser
det viktigt att*

Keskusta.fi

- kommunerna inför nya metoder för integration av nyfinländare. I kommunerna behövs stödpersoner som hjälper nyfinländarna att

uträtta vardagliga ärenden och komma in i samhället.

- kommunerna även erbjuder invandrare som inte omfattas av integrationsprogrammet mångsidig undervisning på olika nivåer i finska eller svenska samt i den finländska kulturen och det finländska samhället
- informationen om de kommunala tjänsterna är lättillgänglig. I Finland behövs en rådgivningstelefon och en webbplats för offentliga tjänster där man kan få information på flera olika språk.
- nyfinländarna hörs i ärenden som gäller dem själva. Kommunerna ska skapa sådana rutiner som ökar invandrarnas kunskap om deras rättigheter, möjligheter och skyldigheter och som stödjer invandrarnas delaktighet.
- man vid beviljandet av understöd till exempel via kommunens ungdoms-, fritids- och idrottsväsende tar upp kulturell mångfald som ett kriterium samt stödjer nyfinländarnas egna organisationer.
- samarbetet mellan den offentliga och den tredje sektorn ökas i synnerhet inom integrationen av personer som invandrar av humanitära skäl.
- kommunerna informerar unga nyfinländare om utbildningsmöjligheterna efter grundskolan och om utbildningens betydelse för framtiden. I synnerhet unga nyfinländare som avbrutit grundskolan behöver stöd så att de kan gå ut skolan.
- kommunerna själva är redo att anställa fler nyfinländare än tidigare.

5. Kommunen – en trygg och välmående arbetsgemenskap

Arbete och entreprenörskap är grunden för en bra framtid i kommunerna där utmaningarna är samma som för Finland i övrigt: samtidig arbetskraftsbrist och arbetslöshet samt problem med att få arbete och arbetstagare att mötas.

Kommunerna ska behandla sina anställda jämlikt, rättvist och ansvarsfullt. I synnerhet ska man fästa uppmärksamhet vid gott ledarskap, utveckling av arbetsgemenskapen, bättre arbetshälsa, sammanjämkning av familj och arbete, möjligheter till distansarbete och bättre arbetarskydd.

Arbetshälsan ska förbättras i samarbete mellan de anställda, deras chefer och ledningen. Den ökande sjukfrånvaron är alarmerande. I sin egenkap av arbetsgivare ska kommunerna med alla tillgängliga medel främja arbetshälsan, arbetsförmågan och återgången till arbetet efter en längre sjukledighet.

Målet är välutbildade, motiverade anställda som trivs i sitt arbete och som känner sig trygga. Personalen ska få uppmuntran och belöning för gott arbete på lika villkor. De anställdas möjligheter att påverka sitt eget arbete och sin närmaste arbetsgemenskap ska förbättras.

Det kommunala avtalssystemet ska också i fortsättningen bygga på tjänste- och arbetskollektivavtal. Vid ökade möjligheter till lokala avtal ska man se till att balansen i parternas förhandlingsläge är tryggad och att kollektivavtalens miniminivå består.

Kommunernas attraktivitet som arbetsgivare kan tryggas genom långsiktig, jämlik och jämställd löne-, personal- och arbetsgivarpolitik samt genom ett förnyat innehåll i det kommunala arbetet. Ett av medlen är att omvandla tidsbestämda anställningar till ordinarie. I detta avseende bör den kommunala sektorn vara en vägvisare.

Också den kommunala sektorn hotas av brist på hantverkare och personer med praktiska färdigheter. Därför ska yrkesutbildningen göras allt mer attraktiv.

De unga ska uppmuntras att gå ut i arbetslivet snabbare än vad som är fallet för närvarande.

Studiehandledningen ska tryggas på alla utbildningsnivåer och arbetslivskontakterna mellan läroinrättningarna och företagen ökas. En särskild satsning behövs på att förbättra de ungas entreprenörsutbildning och arbetslivsfärdigheter. Kommunerna ska erbjuda ungdomar allt fler praktikant- och sommararbetsplatser.

Den kommunala sektorn kan inte sysselsätta en större andel av dem som kommer ut på arbetsmarknaden än nu. Därför ska arbetsproduktiviteten förbättras och personalens kompetens utnyttjas bättre och mångsidigare.

Förutom brist på arbetskraft har kommunerna också arbetslöshet. Kommunerna ska fördomsfritt stödja arbetslösas återgång till arbetslivet. Vars och ens arbetsinsatser och färdigheter behövs, också långtidsarbetslösas och funktionsnedsattas. Kommunerna ska vara beredda att anställa även äldre personer och invandrare.

Servicecentermodellen för arbetskraft som bygger på samarbete mellan kommunerna, arbetsförvaltningen och Folkpensionsanstalten ska utvidgas till att omfatta hela landet. Personer som har svårt att få sysselsättning ska erbjudas en personlig aktiveringsplan samt vid behov anknyttande rehabilitering. Efter aktiveringsperioden ska stöd ges för sysselsättning på den öppna arbetsmarknaden genom att man utvecklar arbetshandledningen och lönestödet.

6. Kommunerna och kommuninvånarna med i klimattalkot

Kommunernas klimatpolitik betyder tydliga val för att minska utsläppen och vända ökningen av energikonsumtionen. Kommunerna ska för sin del ta ansvar för balansen mellan människa och natur genom sina energival samt genom att styra utvecklingen av den lokala samhällsstrukturen och ge anvisningar om byggandet. Också konsumentrådgivning för invånarna och information om klimatförändringen är centrala delar i den kommunala klimatpolitiken.

Kommunerna ska ställa upp egna klimatpolitiska mål och göra upp planer för hur de ska

genomföras. Vid sidan av den skyddsbetonade miljöpolitiken behövs ett miljöperspektiv i hela det kommunala beslutsfattandet.

Den kommunala energipolitikens mål bör vara en övergång till inhemska förnybara och biobaserade energikällor. Förutom den dämpande effekt dessa har på klimatförändringen bidrar de till att stärka den regionala ekonomin, förbättra sysselsättningen samt effektivisera självförsörjningen och försörjningsberedskapen inom Finlands energiproduktion. Samtidigt skapar man förutsättningar för utveckling, produktifiering och kommersiellt nyttiggörande av energiteknologi. Också när värmesystemen i kommunernas fastigheter förnyas ska man gå över från fossila bränslen till förnybara energikällor, till exempel från olja till biobrännolja, flis eller pellets.

Att förbättra energieffektiviteten är förutom nödvändigt även ekonomiskt den mest lönsamma metoden att svara mot klimatförändringens utmaningar i kommunerna. Kommunerna kan verka för en utsläppsfri energiproduktion också via marknaderna genom att köpa el producerad med vind, vatten eller andra utsläppsfria metoder.

Nya bostadsområden ska anslutas till fjärrvärmenätet när det är möjligt. Med planläggningens hjälp och genom att tillhandahålla kollektivtrafik och cykel- och gångvägar kan man minska den dagliga trafikmängden. Bebyggelsen ska förtätas där det är möjligt samt socialt och miljömässigt motiverat. Genom att se över byggbestämmelserna kan man förbättra energieffektiviteten i nya byggnader och styra valet av uppvärmningssätt.

Genom de val som görs i den offentliga upphandlingen kan kommunerna påverka klimatförändringen och miljös tillstånd. Att främja användningen av närmat och skaffa kommunen miljövänliga fordon är exempel på åtgärder för en bättre miljö.

Genom bättre avfallshantering kan utsläppen av växthusgaser minskas i betydande grad. Mängden sopor som deponeras på soptippar måste minskas avsevärt. Detta kan göras genom att förhindra att avfall uppstår, genom effektivare återanvändning och återvinning samt genom ökad förbränning, rötning och kompostering av avfall. För att åstadkomma effektivare återanvändning

av avfall måste kommunerna ytterligare förbättra invånarnas möjlighet att sortera. Sorteringsstationerna ska vara lätt tillgängliga.

Kommunerna ska fastställa de områden där det är tillräckligt med den lägre reningsnivå som nämns i förordningen om avloppsvatten i glesbygden samt dra upp principerna för fastighetsvisa undantagstillstånd. Kommunerna ska också ge de boende täckande information om gemensamma avloppsledningssystem som planeras och om andra frågor som anknyter till avloppsvattenhanteringen.

7. Boendelösningar utifrån kommuninvånarnas behov

Centerns önskan är att boendelösningarna så väl som möjligt ska motsvara kommuninvånarnas behov och livssituation. Vi behöver alternativ från egna hem till höghus, från hyresbostäder till ägarbostäder och olika alternativ däremellan. För centern är det viktigt att man har möjlighet till boende till ett skäligt pris i hela landet, också i huvudstadsregionen.

När det gäller samhällsplaneringen är centern för en decentralisering i lokala samhällen av mänskliga mått. Där kan man promenera eller ta cykeln för att sköta många av de dagliga ärendena. Där finns också goda möjligheter att sköta energiförsörjningen med hjälp av ekologiskt förnybar energi. Deras storlek gör att människorna kan bevara en nära kontakt med naturen.

Ekologiskt hållbart byggande är en central del av bostadspolitikerna.

Klimat- och miljösynvinklar ska alltid beaktas vid både nybygge och renovering.

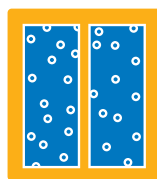
Kommunernas byggnadstillsyn ska förbättra rådgivningen och handledningen för småhusbyggare. Målet är byggande av bättre kvalitet, ett sunt bostads- och servicebyggande samt hållbara uppvärmnings- och energilösningar.

Kommunerna bör effektivare än hittills koppla samman planläggningen av bostadsområden och

byggandet av trafikleder med utvecklingen av kollektivtrafiken.

Vid planläggningen ska man för varje område ange fungerande kollektivtrafikförbindelser och cykel- och gångvägar och bebyggelsen ska förläggas nära fungerande kollektivtrafik.

När bostadsområden planeras ska man bättre än hittills ta hänsyn till boendemiljöns trivsamt, den närliggande naturen och tryggheten. Också servicetillgängligheten som till exempel närbelägna motionshallar och friluftsleder är viktig.

Keskusta.fi

Centern anser det viktigt att

- kommunerna bedriver en aktiv markpolitik för att garantera ett tillräckligt och mångsidigt utbud av tomter.
- kommunerna satsar på särskilt boende som till exempel serviceboende för äldre människor och personer med minnesstörningar.
- kommunerna i sin bostadspolitik tryggar kommuninvånarnas tillgång till mångsidiga bostäder till ett skäligt pris. Större uppmärksamhet än hittills bör fästas vid tillgången till hyresbostäder, bland annat genom att man främjar en faktisk, allmännyttig hyresbostadsproduktion.
- kommunerna gör det möjligt att bygga också i byar i glesbygden. En bra metod för detta är en delgeneralplan för byarna.
- kommunerna i mån av möjlighet bygger ut sina vatten- och avloppsnät och stödjer till exempel vattenandelslagens verksamhet.
- kommunerna tar hänsyn till lokala behov i sin bostadspolitik och verkar för att det byggs nya bostäder för studerande och områden med småhus att hyra.

- man lyssnar på de boendes åsikter vid renoivering av bostadsområden och kompletteringsbyggande.
- kommunerna tar sitt ansvar för att avskaffa långtidsbostadslösheten senast 2015.

Kommunerna ska ge en s.k. tomtgaranti, dvs. erbjuda planlagd tomtmark för bostadsbyggande och i synnerhet för småhusbygge som motsvarar den verkliga efterfrågan. Dessutom ska kommunerna erbjuda tillräckligt med egna tomter till försäljning.

Kommunerna ska satsa på att utveckla bostadsbyggandet och erbjuda tomter eller områden för innovativa projekt. Det är också viktigt att sörja för tillräckliga reparationer.

Kommunerna bör uppmantras att göra upp en bostadspolitisk strategi. Detta är viktigt i synnerhet i stora kommuner och sammanslagna kommuner.

Hälsoaspekterna ska också beaktas i bostadspolitiken. Mögel- och fuktproblem och dålig luftkvalitet måste åtgärdas snabbt.

8. Säkra och smidiga trafik-tjänster för kommuninvånarna

Fungerande trafikförbindelser är en absolut förutsättning för att kommuninvånare som bor runt om i Finland ska bli lika behandlade och dessutom för deras säkerhet samt för att näringslivet ska kunna utvecklas.

Centerns målsättning är att utveckla ett täckande trafiknät så att alla människor har möjlighet att förflytta sig efter eget behov och på ett säkert sätt oberoende av var de bor. På grund av de regionala skillnaderna behöver vi i Finland olika lösningar gällande allt från cykel- och gångvägar till kollektivtrafik samt underhåll och byggande av väg- och bannät på olika nivåer.

Kollektivtrafikens betydelse framträder speciellt till följd av klimatförändringen. Trafiken orsakar

betydande växthusgasutsläpp. I planeringen av trafiknätet och beslutsfattandet gällande trafikfrågor ska även kommunerna beakta att klimatförändringen utgör en stor utmaning.

Den moderna teknologins lösningar ska tillämpas för att man ska kunna öka smidigheten i trafiken, erbjuda tjänster i realtid och minska trafikstockningarna. Trängselavgifterna behöver utredas grundligt i huvudstadsregionen innan något beslut kan tas om ett eventuellt införande.

Centern anser det viktigt att

- man i hela landet inför biljett- eller betalssystem som fungerar i alla kollektivfordon. Särskilda grupper såsom barn, studerande och pensionärer ska beaktas vid prissättningen.
- kompatibiliteten mellan olika sätt att färdas förbättras så att kollektivtrafiken blir allt effektivare och mer attraktiv.
- det finns konkurrens inom kollektivtrafiken så att servicenivån och olika produkter förbättras och blir allt mer attraktiva.
- kollektivtrafiken och cykel- och gångvägarna beaktas bättre än hittills när nya bostadsområden planläggs och byggs. Också tillgängligheten i trafiken ska tryggas bättre än hittills.
- utgångspunkten vid valet av vilka trafikprojekt som ska genomföras är att öka kollektivtrafikens andel och lönsamhet samt att minska den negativa miljö- och klimatpåverkan.
- man gör upp långsiktiga utvecklingsprogram för kollektivtrafiken i stadsregioner och att programmen följs upp regelbundet.
- personalbiljettsystemet utvecklas så att det blir ett äkta och sporrande alternativ vid arbetsresor.

I huvudstadsregionen behöver kollektivtrafiken göras mer attraktiv och täckande. Trafikljusfördelar, fillösningar, samåkning, smidiga byten från ett trafikmedel till ett annat och banor och vägar som är i bra skick förbättrar servicen och sänker kostnaderna.

Lokaltågtrafiken ska öppnas för konkurrens. Genom konkurrens kan servicenivån förbättras, nya produkter tas fram och anskaffningen av nya vagnar snabbas upp. Infartsparkeringen till lokaltågen bör utvecklas för att ge tågen ökad popularitet och minska trafikstockningarna.

Antalet äldre människor ökar. Centern vill garantera dem kollektiva trafikförbindelser på minst basservicenivå som gör det möjligt att uträta ärenden i kommuncentret eller någon annan tätort minst två gånger i veckan. Detta ska gälla oberoende av boningsort. Trafikförbindelserna på landsbygden bygger allt mer på arrangemang med anropstaxitrafik.

Landskapens mångsidiga kollektivtrafiktjänster ska tryggas. Även när nätverket av skolor och läroinrättningar blir glesare ska den kollektiva trafik som behövs för resorna till skolan eller läroinrättningen garanteras så att eleverna i princip kan bo hemma under gymnasie- och yrkesutbildningen efter grundskolan.

Både de som bor i tätorter och de som bor i glesbygden bör uppmuntras till att anlita kollektivtrafik för sina arbetsresor. Åtgärderna för att få människorna att lämna bilen hemma och ta bussen eller tåget i stället kan vara samma som i städerna: förbättra reskomforten, biljettsystemen, infartsparkeringen, tidtabellsinformationen och marknadsföringen.

Alla barn har rätt till en trygg skolväg och att också annars kunna röra sig säkert. Detta bör kommunerna sörja för med hjälp av planläggningen och andra beslut med inverkan på trafikarrangemangen. Vägarnas skick, smidig kollektivtrafik och bra cykel- och gångvägar garanterar för sin del att människorna kan förflytta sig smidigt och säkert. Trafiklösningar är också ägnade att stödja människors möjligheter att vara ute och röra på sig.

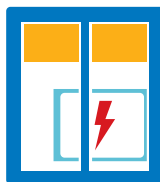
9. Fler kundnära e-tjänster

Tjänsteleverantörerna inom kommunerna, staten och den privata sektorn ska garantera alla möjlighet till tillräckligt snabba dataförbindelser till ett skäligt pris. I och med att tjänsterna i allt större utsträckning flyttas till datanät ska allas möjlighet till elektronisk basservice tryggas.

Tillgängligheten till kommunernas tjänster på internet ska förbättras. Både information och service bör fås i mer heltäckande, enklare och tydligare form än hittills.

En e-tjänstgaranti ska införas. Den ska omfatta till exempel kommunens och statens fakturor i elektroniskt format och möjligheten att sköta ärenden hos hälsovården som till exempel att boka tid och få tillgång till undersökningsresultat. Också i övriga offentliga tjänster kan man i fortsättningen använda sig av elektronisk tidsbokning i högre grad än för närvarande. Dessutom kan man utveckla instrument för kontakten mellan hem och skola samt tjänster för företag och organisationer.

För att öka användningen av e-tjänster ska kommuninvånarna erbjudas enkelt tillgängliga rådgivningstjänster. Dessutom ska man bygga system som gör det möjligt för alla kommuner att införa sammanhållna e-tjänster till skäliga kostnader för att undvika ett lapptäcke av e-tjänster och överlappande arbete.

Keskusta.fi

*Centern anser
det viktigt att*

- samtliga hushåll garanteras en tillräckligt snabb bredbandsförbindelse till ett skäligt pris.
- bredbandsförbindelserna i hela landet byggs i samarbete mellan den offentliga och privata sektorn.
- tjänsternas täckning och funktionssäkerhet

vid övergången från trådförbindelser till trådlösa tjänster garanteras överallt i landet.

- en e-tjänstgaranti införs som garanterar alla möjlighet att använda sig av kommunernas tjänster på internet.
- kommunerna inrättar medborgarkontor som tillhandahåller statliga lokala tjänster och kommunala tjänster samtidigt som e-tjänsterna utvecklas. På detta sätt tryggas tillgången till service för dem som inte använder e-tjänster.

10. Livskraft i kommunerna genom aktiv näringspolitik och regional utveckling

En aktiv entreprenörs- och näringspolitik är grunden för framgång, god sysselsättning och balanserad befolkningsutveckling i kommunerna. Det ligger på kommunernas ansvar att förbättra förutsättningarna för entreprenörskap, till exempel genom sina planläggningsbeslut och genom förbättrad infrastruktur.

Kommunerna ska aktivt utveckla formerna för serviceproduktion och uppmuntra till service- och tillväxtentreprenörskap i sina respektive områden. All service ska produceras effektivt och ändamålsenligt i hela landet. De offentliga affärsverken får inte snedvrída konkurrensen med den privata företagsverksamheten. För att trygga tillgången till tjänster behöver kommunerna såväl egen serviceproduktion som samarbete sinsemellan utöver köpta tjänster från den privata och den tredje sektorn.

Tryggandet av framgång och arbetstillfällen förutsätter allt bättre förmåga av kommunerna att identifiera lokala och regionala styrkor och att fatta strategiska näringspolitiska beslut. Tillgången till kompetent arbetskraft och de anställdas trivsel i hemkommunen är nyckelfrågor i kommunernas näringspolitik. I synnerhet bostadspolitiken och serviceutbudet är ägnade att främja trivselen.

Ett aktivt regionutvecklingsarbete förbättrar regionernas konkurrenskraft, minskar skillnaderna i utvecklingen mellan och inom dem samt förbättrar för sin del medborgarnas basservice. Regionutvecklingsarbetet stärker i synnerhet grunden för näringar och tjänster i de svagare regionerna.

I Finland behövs kompetenscenter där centren som den drivande kraften och deras omvärld drar ömsesidig nytta av varandra. I det här arbetet är det viktigt att satsa på den kompetens som finns i respektive områden samt att stödja deras specialisering, kultur och attraktivitet. Landskapsförbunden bär huvudansvaret för den regionala utvecklingen inom sina områden.

Företagen behöver yrkeskunnig och kompetent arbetskraft. Det är viktigt att likvärdiga möjligheter till högklassig utbildning tryggas i hela landet. Också den vuxna befolkningen ska erbjudas högklassig utbildning till exempel i form av fortbildning och examensinriktad fortbildning. Tillgången till arbetskraft ska kompletteras genom åtgärder som främjar arbetskraftsinflyttning.

Teknologibasen, affärskompetensen och produktiviteten i små och medelstora företag ska förstärkas. Att bygga och utveckla effektiva, snabba och säkra datanät och kommunikationstjänster i hela landet är en central fråga ur regional- och näringspolitisk synvinkel. Informationsintensiva företag ska erbjudas ett stamnät för bredband med en kapacitet som räcker till även i mer avlägsna trakter.

Traditionellt lantbruk är fortfarande en viktig sysselsättning i många landsbygdskommuner och har stor betydelse även för vår självförsörjning med livsmedel. Därför ska förutsättningarna för lantbruket tryggas.

Landsbygdskommunerna erbjuds nya utkomstmöjligheter genom decentraliserad energiproduktion, användning av träenergi och värmeentreprenörskap samt produktion av turism-, kultur- och rekreationstjänster. Också gruvverksamheten ska utvecklas kraftigt.

Centern anser det viktigt att lika tillgång till arbetskrafts- och näringstjänster tryggas på ett heltäckande sätt och att regionaliseringen av statsförvaltningens arbetstillfällen fortsätter. Möjligheterna till regionalisering ska beaktas också

vid reformen av centralförvaltningen. Denna regionalisering ska gagna landets olika delar på ett så likvärdigt sätt som möjligt.

11. Kommunal självstyrelse är grunden för invånarnas välmående

Kommunal självstyrelse är en av grundpelarna i finländsk demokrati. Den innebär att kommuninvånarna själva har rätt att besluta om sådant som gäller den egna kommunen.

Centern respekterar principen om kommunalt självstyre. Centern stödjer frivilliga kommunsamgångar som omfattas av kommuninvånarna och effektivare former av samarbete mellan kommunerna. Kommun- och servicestrukturen har lett till större reformer i kommunstrukturen och kommunsamarbetet än väntat. Framöver ska uppmärksamhet fästas i synnerhet vid att förnya metoderna för tjänsteproduktion.

11.1. Kommunekonomi i balans tryggar servicen

En balanserad kommunal ekonomi garanterar förutsättningarna för tillhandahållandet av tjänster och utvecklingen av entreprenörskap i kommunerna.

Utsikterna för den kommunala ekonomin är på riksnivå positiva tack vare att skatteinkomsterna och statsandelarna har vuxit. Det ökade behov av service som föranleds av den åldrande befolkningen samt arbetskraftsminskningen förutsätter dock att produktiviteten i kommunerna förbättras märkbart och att strukturerna reformeras ytterligare.

Förhållandet mellan kommun och stat bygger till centrala delar på ett lagstadgat basserviceprogram vars syfte är att skapa balans mellan kommunernas uppgifter och finansieringen av dem.

Kommunerna ska inte åläggas nya uppgifter utan att staten tar del i kostnaderna för dem.

Trots de positiva utsikterna är kommunernas förmåga att producera tjänster en utmaning eftersom deras ekonomiska läge kan vara mycket olika. Skillnaderna mellan kommunernas skattesatser är relativt stora och utgör ett hot mot medborgarnas jämlikhet.

För att dämpa skattesatsökningen behövs nya åtgärder. Centern verkar för en reform av kommunernas statsandels- och finansieringssystem som säkrar tillgängligheten till basservice för medborgarna i hela landet. Denna basservice ska produceras på ett effektivt och kvalitativt sätt men till en skäligt skatte- och avgiftsbelastning.

Kommunernas statsandels- och finansieringssystem ska beakta kommunernas särprägel såsom skärgårdskaraktär, glesbebyggelse, avstånd och urbanisering. Man ska dessutom beakta behovsfaktorer såsom befolkningens åldersstruktur, arbetslöshet och sjukfrekvens, språkminoriteter och andel utlännningar samt skillnader per invånare i de kalkylerade skatteinkomsterna.

Behovsprövad finansiering behövs även i framtiden för att stödja de ekonomiskt svagaste kommunerna och för att lindra verkningarna av snabba strukturförändringar på till exempel arbetsmarknaden.

11.2. Kommun- och servicestrukturen tryggar närservicen

Kommuninvånarna och de beslutsfattare de har valt är de som vet bäst hur servicen ska ordnas och produceras i den egna kommunen. Med tanke på den kommunala demokratin är det viktigt att hitta medel även för demokratisering av det överkommunala samarbetet.

När kommun- och servicestrukturen förändras vill centern trygga närheten till beslutsfattandet och tjänsterna i hela landet. Centern verkar för en trygg förändring.

För att trygga tillgången till tjänster behövs det

fortfarande samarbete och frivilliga sammanslagningar kommunerna emellan. Samtidigt ska man fästa vikt vid att förnya servicestrukturen, utveckla serviceprocesserna och utnyttja informationsteknik. Bästa praxis för service som har utvecklats och införts i kommuner ska spridas. Servicen ska produceras med mer mångsidiga metoder och den privata och den tredje sektorns insatser ska utnyttjas i detta arbete.

De stora stadsregionerna måste bättre än hittills jämka samman markanvändningen, boendet och trafiken samt anlitandet av service över de kommunala gränserna. I människans vardag får kommungränserna inte vara ett hinder för förnuftig tillgång till tjänster.

Landskapsförbunden med sina planerings- och utvecklingsuppgifter ska ha starkare demokratisk styrning än nu. Starka landskapsaktörer är en garanti för att regionerna utvecklas och tjänsterna ordnas på ett likvärdigt sätt så att även de små kommunerna och mer avlägsna områdena får sin röst hörd.

Den yrkesinriktade utbildningen och yrkeshögskoleutbildningen utvecklas på landskapsnivå till allt bättre fungerande helheter som bättre än hittills beaktar det lokala näringslivets behov. Social- och hälsovården ska omfatta olika alternativ från hälsovårdsdistrikt omfattande primärvården och den specialiserade vården till förnyade sjukvårdsdistrikt.

Centern i Finlnd r.p.
Kommunalval 2008

